

El cens lingüístic de 1991

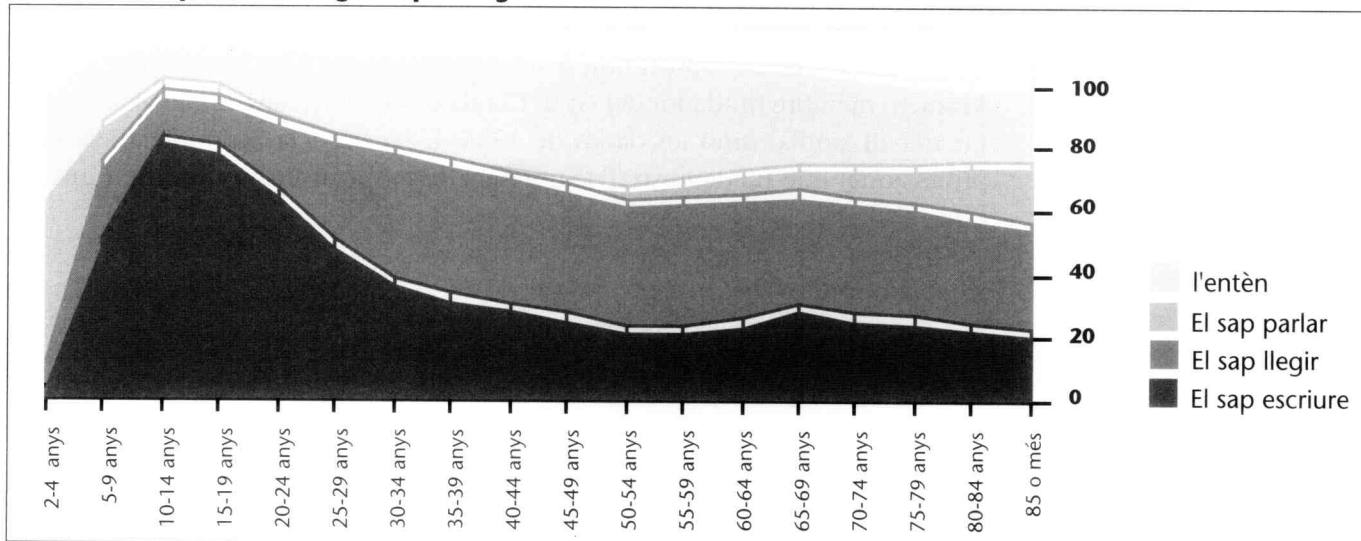
La UNESCO ha recomanat en diferents ocasions la inclusió de dades lingüístiques en els censos. Aquestes permeten comparar l'evolució dels coneixements lingüístics de poblacions determinades en diferents moments. Així, seguint aquestes recomanacions, i per tal de disposar d'un indicador del procés de normalització lingüística que es viu a Catalunya, disposem de les dades dels censos lingüístics fets el 1986 (aprofitant la renovació dels padrons municipals d'habitants) i el 1991 (coincidint amb el cens estatal decennal). Com és de suposar, en ambdós casos les preguntes eren les mateixes, amb les mateixes possibilitats de resposta. Coincidim amb aquelles persones que diuen que una cosa és el coneixement i una ben altra l'ús. Qui pot discrepar-hi? Només en el cas del cens de Galícia es va incloure una pregunta sobre la llengua d'ús habitual. De moment, al nostre cens només es demana pels coneixements de les quatre habilitats bàsiques. Si en una ocasió futura es pot complementar amb una enquesta sobre usos i comparar resultats, es podran extrapolar proporcions d'ús a partir de proporcions de coneixement. Ara, però, parlarem del que tenim, els coneixements de català.

Comparant les dades generals obtingudes en les dues operacions, veiem que hi ha hagut un increment en les diferents competències, que apareix reflectit en la taula 1.

Només amb aquesta taula ja es pot veure que si l'increment del coneixement continua amb el ritme actual, és molt previsible que en deu anys s'arribi a una

Els resultats generals

Gràfic 1. Competències lingüístiques segons l'edat

Taula 1

	any 86	any 91	diferència	increment
l'entenen	90,6 %	93,8 %	3,2 %	34,1 %
el saben parlar	64,2 %	68,3 %	4,1 %	11,5 %
el saben llegir	60,7 %	67,6 %	6,9 %	17,6 %
el saben escriure	31,6 %	39,9 %	8,3 %	12,1 %

situació en la qual tots els ciutadans de Catalunya entendran el català. Els progressos en les altres habilitats també són substancials, però menors. Creiem que l'evolució positiva no s'aturarà, ja que aquesta mena de processos s'acceleren amb el pas del temps per efecte de la retroalimentació positiva: la gent s'afegeix a allò que fa tothom.

Els increments són presents no només en el conjunt, sinó en totes les unitats d'anàlisi territorial. No n'hi ha cap amb increments negatius. Podem destacar que són majors, com és habitual, on els punts de partença eren més baixos. Així, les províncies de Barcelona i de Tarragona, on la major concentració de grans indústries va provocar que s'hi desplaçessin grans masses de població, han avançat més que no la resta, especialment en la capacitat de parlar.

Creiem que és molt interessant veure quina és la distribució de competències d'acord amb la variable edat. Es torna a donar, de manera semblant a com passava en el 1986, que els adolescents i joves entre 10 i 30 anys són, de manera significativa, els més competents de tota la població. La no comprensió és residual, amb uns valors compresos entre l'1,25 % i el 3,80 %. Aquesta distribució de les competències lingüístiques ens indica que el procés de substitució lingüística del català pel castellà ha fet una inflexió, i que s'avança cap al coneixement del català per part de tota la població que viu a Catalunya.

El gràfic 1 il·lustra clarament el que diem.

També és interessant de destacar que hi ha una part de la població que, si bé l'entén i el llegeix, en canvi declara que no el sap parlar, entre els 10 i els 50 anys, especialment entre els 20 i els 49 anys. A partir dels 50, el gràfic es comporta de la manera esperada: són més les persones que el saben parlar que no les que el saben escriure. Diverses raons poden contribuir-hi, entre elles la prevenció dels adults a equivocar-se o a no tenir un bon accent.

Finalment, la influència de l'escola en el domini de l'escriptura no per esperada és menys espectacular. En els pròxims 8 anys podem viure canvis notables en aquest sentit.

Per acabar aquest breu apunt sobre les dades del cens, cal dir que ha estat encarregat un estudi aprofundit a un equip d'experts encapçalat per Modest Reixach, membre fundador del Grup Català de Sociolingüística, que ja havia fet un treball similar amb les dades de 1986. L'experiència acumulada i el rigor professional que ha demostrat sempre ens fan esperar un resultat ric i interessant.

